

KRAKÓW • NOWY SĄCZ • TARNÓW • PODHALE • MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

MAŁOPOLSKA

BIULETYN INFORMACYJNY WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Wspólnie ulepszamy Małopolskę

Gdy dokonamy inwestycje i uporamy się ze smogiem, to będzie najlepsze miejsce w Europie Str. 2-3

Trwa wielka budowa dróg

16 obwodnic, 300 km nowych dróg wojewódzkich i modernizacja 100 km istniejących tras. Takiego rozmachu w tej dziedzinie jeszcze w historii Małopolski nie było. **Str. 4**

Oczyszczacze dla szpitali

Samorząd Małopolski przekazał pięciu szpitalom oczyszczacze powietrza dla oddziałów dziecięcych. Wcześniej taki sam sprzęt trafił do przedszkoli i żłobków. **Str. 5**

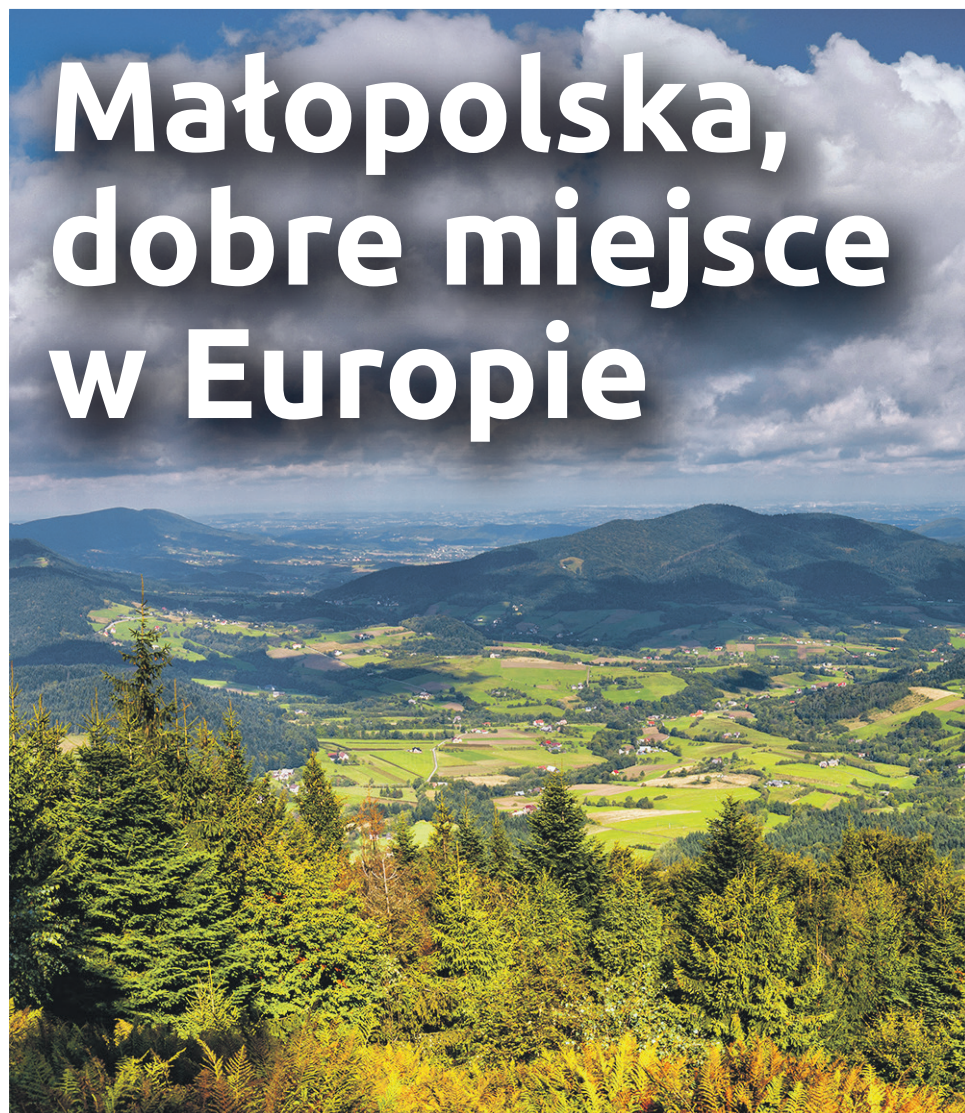
Jak wydajemy 3 mld euro

Zobacz, na co przeznaczamy unijne fundusze, przyznane Małopolsce na lata 2014-2020. Sprawdź, ile jeszcze zostało do wydania. Nie zmrąjemy ani jednego euro. **Str. 7**

Małopolskie wody i kurorty

Blisko jedna trzecia polskich złóż wód leczniczych znajduje się w Małopolsce. Mamy też najwięcej w kraju basenów termalnych, mnóstwo uzdrowisk i sanatoriów. **Str. 8**

Małopolska, dobre miejsce w Europie

Wszyscy możemy być dumni z naszej wyjątkowej, małej ojczyzny

Koniec samorządowej kadencji skłania zwykle do oceny dokonań i kreślenia wizji na następne lata. Poprosiliśmy zatem kluczowych małopolskich samorządowców, by podsumowali swą pracę dla regionu i jego mieszkańców.

W ostatnich kilkunastu latach Małopolska przeszła długą drogę. Można powiedzieć, że to był skok cywilizacyjny, możliwy m.in. dzięki rozsądnemu wykorzystywaniu funduszy europejskich. Pamiętajmy, że choćby w perspektywie finansowej 2014-2020 nasz region otrzymał prawie 3 mld euro. To olbrzymia kwota, która odmieniła i wciąż odmienia oblicze województwa. Dziesiątki inwestycji jeszcze trwają lub rozpoczynają się lada moment. Nadal jesteśmy w trakcie ulepszania naszej małej ojczyzny.

Jeśli chcielibyśmy w kilku słowach streścić, na co idą te wielkie sumy, rozdzielane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego, to najprostsza odpowiedź nasuwa się sama – na poprawę jakości życia Małopolan. Na nowe, lepsze drogi, pociągi i autobusy. Na nowoczesne szpitale, wyposażone w sprzęt najwyższej klasy i za-

trudniające wybitnych specjalistów. Na skracanie kolejek do lekarzy. Na ważne programy społeczne, jak choćby walka z bezrobociem i ubóstwem. Na wsparcie małopolskich firm – tych wielkich i tych najmniejszych. Na odnowę zabytków i ratowanie naszego bezcennego dziedzictwa kulturowego. Przykłady można by mnożyć.

Modernizacja regionu i postęp cywilizacyjny to wymierne efekty pracy samorządu województwa, ale jest też coś, czego nie da się kupić za żadne pieniądze. To poczucie wspólnoty. Nam, Małopolanom, udało się ją zbudować. Wielką w swej różnorodności. Jesteśmy ważną ekonomicznie i kulturowo częścią Europy.

Małopolska to świetna marka. Nie gorsza niż Bawaria, Prowansja czy Toskania. Zbudowaliśmy ją razem

Wiele jeszcze przed nami pracy, zwłaszcza w dziedzinie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami. Samo-

ząd Małopolski konsekwentnie realizuje pionierski program w tej dziedzinie, na którym wzorują się inne województwa. To musi potrwać kilka lat, ale niezależnie od problemów ze smogiem, już teraz możemy się śmiało porównywać z najbardziej znanymi europejskimi regionami. Z Bawarią, Prowansją czy Toskanią. Małopolska to po prostu świetna marka i dobre miejsce w Europie. Niejeden z nas powie, że najlepsze.

Jacek Krupa: Tworzymy wielką wspólnotę

Gdybyśmy mogli przenieść się 15 lat wstecz, dostrzegliśmyby kolosalną przemianę, jaką przeszła Małopolska.

Lata pracy samorządów i wszystkich Małopolan przynoszą wspaniałe efekty. Mamy nowoczesne pociągi, drogi, obwodnice, centra kongresowe, ale najważniejsze jest to, że Małopolanom żyje się o wiele lepiej i bezpieczniej.

Powstają nowe miejsca w żłobkach i przedszkolach. Dzięki dofinansowaniu do zatrudnienia niani młode mamy mogą szybciej wrócić do pracy. Seniorzy i osoby niesamodzielne pod opieką Małopolskiego Tele-Anioła mają całodobową opiekę. Oczyszczacze powietrza w przedszkolach i dziecięcych oddziałach szpitalnych chronią najmłodszych przed smogiem. Za kilka lat, dzięki dopłatom do wymiany pieców i przepisom antysmogowym, w całej Małopolsce będziemy oddychać czystszy powietrzem. Udało nam się również stworzyć przestrzeń, w której spędzamy wolny czas z ro-

315

Tyle kilometrów mierzą już małopolskie trasy rowerowe

dziną. Ścieżki rowerowe VeloMałopolska to świetna propozycja na weekendowe wycieczki.

Wszystkie te programy będziemy rozwijać, m.in. zwiększając wydatki na Małopolską Nianię i wyposażając w oczyszczacze powietrza wszystkie szkoły. Najbardziej jednak cieszę się, że Małopolanie tworzą wspólnotę. Widzę to, gdy spotykamy się na festiwalach smaku czy rajdach rowerowych. Jestem dumny, że od tylu lat mogę dla niej pracować.

JACEK KRUPA, marszałek Małopolski

Urszula Nowogórska: Rozwijamy Małopolskę

Zrównoważony rozwój województwa to główny cel, który nam przyświeca. Wykorzystujemy nowe możliwości, jakie dają fundusze europejskie.

Pochodzę z subregionu sądeckiego i z wielkim uznaniem patrzę na dokonania tutejszych społeczności lokalnych. Nie byłyby one możliwe bez naturalnej kreatywności i pracowitości zwykłych obywateli, ale też bez środków, którymi dysponujemy, dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej. Pamiętajmy, że subregion sądecki otrzymał już prawie miliard złotych wsparcia.

Pieniądze te pozwoliły na strategiczne inwestycje, wśród których znajdują się m.in.: budowa obwodnicy Podegrodzia, modernizacja Szpitala w Nowym Sączu, czy rewitalizacja centrów Limanowej i Krynicy Zdroju. Dzięki funduszom z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego wsparliśmy także wiele jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z powiatów gorlickiego, lima-

5,2

Tyle milionów złotych otrzymają strażacy z 258 jednostek OSP

nowskiego i nowosądeckiego. Otrzymały one nowe samochody ratowniczo-gaśnicze, które samorząd województwa kupił w ramach programu „Bezpieczna Małopolska”.

Nie sposób tutaj wymienić wszystkich inwestycji, jakie przeprowadziliśmy. Jedno mogę obiecać: nadal chcemy rozwijać Małopolskę i sprawiać, by była ona najlepszym miejscem do życia.

URSZULA NOWOGÓRSKA, przewodnicząca Sejmiku Województwa Małopolskiego

Wojciech Kozak: Inwestujemy w ludzi z pasją

Wspaniali, ambitni i pomysłowi obywatele – oto prawdziwe bogactwo Małopolski. Dzięki nim nasz region zalicza się do europejskiej czołówki.

Zadaję sobie czasem pytanie, jaka była Małopolska 12 lat temu. Wtedy, gdy rozpoczynałem pracę w samorządzie województwa. Gdyby ktoś wówczas zapytał mnie, jak wyobrażam sobie region za kilkanaście lat, odpowiedziałbym, że dokładnie tak, jak wygląda on dzisiaj. Zawsze bowiem byłem pewien, że Małopolska ma ogromny potencjał i wspaniałych obywateli.

Olbrzymie możliwości rozwoju dostrzegałem przede wszystkim w małych, wiejskich środowiskach. Dlatego uruchomiliśmy dla nich pozakonkursową drogę wsparcia obywatelskich inicjatyw, tzw. małe granty, a w konkursie Niezwykła Małopolska Wieś nagradzamy najaktywniejsze sołectwa, wyróżniając najpiękniejsze i najbardziej nowatorskie miejscowości.

58

Tyle milionów złotych zasilił programy Tele-Aniot i Małopolska Niania

Szczególną wagę przywiązuję do zapewnienia mieszkańcom regionu opieki zdrowotnej na najwyższym poziomie. Od lat dbamy o szczepienia profilaktyczne, a dzięki unijnemu

dofinansowaniu nasze szpitale i przychodnie osiągają europejski poziom. Podejmujemy także pionierskie na skalę kraju inicjatywy z myślą o seniorach. Efekty wszystkich tych działań są bardzo obiecujące. Na pewno będziemy je kontynuować.

**WOJCIECH KOZAK,
wicemarszałek Małopolski**

Grzegorz Lipiec: Małopolska obywatelska

Wywodzę się ze środowiska organizacji pozarządowych, dlatego angażowanie Małopolan w działania na rzecz lokalnych społeczności jest dla mnie najważniejsze.

Mam przyjemność pracować w Zarządzie Województwa Małopolskiego od prawie trzech lat. Przedtem zasiadałem w ławach małopolskiego sejmiku jako reprezentant Krakowa. Gdy przypadł mi zaszczyt pełnienia funkcji w zarządzie, spojrzałem znacznie szerzej na wiele zagadnień. Mnóstwo spotkań z mieszkańcami regionu przekonało mnie od skupienia działań właśnie na nich. Dlatego zaangażowałem się mocno w prace nad Budżetem Obywatelskim. Dziś z satysfakcją mogę powiedzieć, że mamy już trzecią edycję BO.

W moim przekonaniu u podstaw samorządowej służby leży przede wszystkim dbałość o zdrowie Małopolan. Dlatego szczególnie ważną kwestią w kończącej się kadencji samo-

8

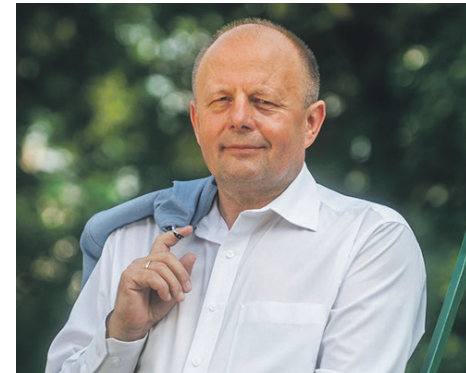
Na tyle milionów złotych opiewa Trzeci Budżet Obywatelski Małopolski

ządowej było wprowadzenie uchwał antysmogowych dla Krakowa i Małopolski. Dofinansowanie wymiany starych pieców, ekologiczne autobusy i oczyszczacze powietrza dla żłobków oraz przedszkoli w Krakowie to kluczowe sprawy. To wszystko udało się zrealizować. Przed nami jeszcze wiele pracy, ale już dziś Małopolska może pod tym względem stanowić wzór dla innych regionów.

**GRZEGORZ LIPIEC,
Zarząd Województwa Małopolskiego**

Stanisław Sorys: Dobry tarnowski przykład

Czy wiecie Państwo, że od 2014 r. gospodarze małopolskich powiatów, gmin i sołectw otrzymali od samorządu województwa niemal 5 mld zł?

Nowe drogi, szpitale, teatry, przedszkola, autobusy, parkingi, targowiska, muzea i wiele innych inwestycji to przykłady dobrze wykorzystanych europejskich funduszy, które poprawiają jakość naszego życia. Wspólnymi siłami budujemy region szans, w którym dzięki Strefom Aktywności Gospodarczej przybywa miejsc pracy. Bezpieczny, konkurencyjny coraz bardziej atrakcyjny dla turystów.

Dobrze wiem, że rozdzielane przez samorząd województwa pieniądze odmieniły Małopolskę. Osobom starszym, kobietom, niepełnosprawnym i bezrobotnym pomagamy budować lepszą przyszłość, a biznesmenom rozwijać firmy. Dostrzegamy problemy rolników, wspieramy także tych, którzy chcą założyć albo rozwinąć firmę na wsi.

315

Tyle mln zł trafi do rolników i osób rozwijających firmy na wsi

Małopolska zmienia się z każdym rokiem. Za przykład niech posłuży bliska memu sercu ziemia tarnowska. Oto tylko kilka przykładowych inwestycji: szybka kolej aglomeracyjna Kraków – Tarnów, nowe oddziały w szpitalu św. Łukasza,

modernizacja Centrum Sztuki Mościce i tarnowskiego amfiteatru oraz odnowa Parku Strzeleckiego. Planujemy już następne przedsięwzięcia. Tarnów i inne miejscowości subregionu mogą liczyć na kolejne inwestycje.

**STANISŁAW SORYS,
wicemarszałek Małopolski**

Leszek Zegzda: Sądecka perła w koronie

Jedną z pereł w małopolskiej koronie jest Sądecka – kraina Jeziora Rożnowskiego i dwóch rzek, miejsce bliskie gór i pełne najbardziej przedsiębiorczych ludzi w Polsce.

Nasze wspólne sądeckie inicjatywy widać na każdym kroku. Zadbaliśmy m.in. o infrastrukturę drogową: zachodnią obwodnicę Nowego Sącza, obwodnicę Podegrodzia, piękny most św. Kingi, a w planach mamy budowę trzeciego, tak bardzo oczekiwane, mostu na Dunajcu, który połączy dwa Sącze – Nowy i Stary. Rozwijamy ponadto sieć ścieżek rowerowych EuroVelo, dzięki którym całe rodziny mogą zdrowo i ciekawie spędzać czas.

Sądecka jest również miejscem pełnym kultury. Odbývają się tutaj uznane festiwale i koncerty, a mieszkańcy i turyści mogą korzystać na przykład z ofert Parku Etnograficznego i Miasteczka Galicyjskiego. Samorząd Małopolski dba także o zdrowie obywateli. Modernizacja Szpitala Specjalistycznego, budowa

256

Tyle milionów złotych otrzyma Sądecka na kluczowe inwestycje

onkologicznego i położniczo-ginekologicznego oraz przebudowa szpitalnego oddziału ratunkowego to tylko jeden z przykładów takich inwestycji.

Pracując na rzecz Małopolski, stawiamy sobie jeden cel: poprawę jakości życia mieszkańców. Konsekwentny rozwój regionu, wspierany wydatnie przez fundusze unijne, jest naszym podstawowym założeniem.

**LESZEK ZEGZDA,
Zarząd Województwa Małopolskiego**

Podpisanie umów na budowę obwodnic Podłęża i Niepołomic

Największy w historii program rozbudowy dróg

Inwestycje drogowe to jeden z kluczowych punktów polityki samorządu województwa. Do wybudowanych w ostatnich 15 latach obwodnic małopolskich miejscowości, do końca 2023 r. dołączy 16 nowych. Zaplanowano także rozbudowę prawie 300 km dróg wojewódzkich i modernizację niemal 100 km istniejących tras. – *Dbamy o bezpieczeństwo mieszkańców i zwiększamy komfort kierowców. Realizujemy największy w historii plan budowy*

dróg w naszym województwie – mówi marszałek Małopolski Jacek Krupa.

Drogowe inwestycje o tak wielkim rozmachu nie byłyby możliwe bez środków unijnych. Są to naprawdę pokaźne kwoty. W tym roku na drogi wojewódzkie przeznaczono aż 467 mln zł. Dwie z nich – blisko pięciokilometrową obwodnicę Skały i nieco dłuższą obwodnicę Oświęcimia – oddano już do użytku. Trwa budowa następnych tras.

Grzegorz Lipiec przetestował nowe mercedesy krakowskiego MPK

Krakowianie będą jeździć hybrydowymi mercedesami

Ekologiczne, wygodne i świetnie wyposażone – takie są 12-metrowe autobusy Mercedes-Benz Citaro. 86 tych pojazdów w barwach MPK wyjedzie wkrótce na ulice Krakowa. 56 z nich kupiono dzięki blisko 50 mln zł dotacji z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. – *To kolejny projekt krakowskiego MPK, który zdobył unijne fundusze. Wcześniej dofinansowaliśmy zakup aż 107 ekologicz-*

nych autobusów – przypomina Grzegorz Lipiec z Zarządu Województwa Małopolskiego.

W nowych mercedesach MPK po raz pierwszy w Polsce zastosowano nowatorski hybrydowy napęd. Spalinowy motor jest wspomagany silnikiem elektrycznym, który czerpie energię odzyskiwaną w czasie hamowania. Wszystkie te techniczne nowinki mają jeden cel – jak najmniej spalin. W Krakowie ma to szczególne znaczenie.

Małopolska wieś XXI wieku to już nie tylko rolnictwo

Samorząd województwa konsekwentnie inwestuje w najmniejsze miejscowości regionu. Trzeba bowiem pamiętać, że ponad połowa Małopolski to obszary wiejskie, a wieś przechodzi w ostatnich latach zasadnicze zmiany. To już nie są tereny wyłącznie rolnicze, lecz coraz częściej strefy atrakcyjne dla inwestorów. Rośnie także znaczenie turystyki.

– *Wsie stają się domem dla osób, które dotychczas mieszkały w więk-*

szych aglomeracjach, a teraz szukają spokoju z dala od miejskiego zgiełku – podkreśla wicemarszałek Małopolski Stanisław Sorys.

Samorząd województwa promuje nasze najmniejsze miejscowości w corocznym konkursie „Niezwykła małopolska wieś”. Czerpiemy także z doświadczeń Bawarii i Turyngii. Dotyczy to np. projektu scalania gruntów. W latach 2014-2020 przeznaczono na ten cel prawie 155 mln zł.

Problematyka obszarów wiejskich to domena Stanisława Sorysa

W Prokocimiu powstaje nowy Szpital Uniwersytecki

24 sale operacyjne i 27 przychodni – w Prokocimiu powstaje nowy Szpital Uniwersytecki, największy tego typu obiekt w Europie. Nowa jakość i gwarancja leczenia w doskonałych warunkach.

– *Od bardzo dawna zabiegałem o wsparcie finansowe dla tej ważnej, odkładanej przez lata inwestycji. Rząd deklarował 800 mln złotych, uzależniając rozpoczęcie budowy od wkładu własnego Uniwersytetu Jagiellońskiego*

go, dlatego tak ważne było pozyskanie brakujących funduszy. Samorząd województwa przekazał 250 mln złotych na wkład własny dla uczelni – mówi Kazimierz Barczyk, wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego.

Do Prokocimia przeniosą się uniwersyteckie kliniki z ul. Kopernika. Do końca przyszłego roku nowa lecznica zostanie wyposażona w najnowocześniejszy sprzęt medyczny.

– Szpital będzie znakomicie wyposażony – mówi Kazimierz Barczyk

Wiemy, jak pokonać smog

Jesteśmy krajowym liderem w walce o czyste powietrze. W ciągu pięciu lat powinniśmy rozwiązać problem smogu.

Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II, Małopolskie Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie, Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza w Tarnowie, Szpital Specjalistyczny im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu oraz Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera w Krakowie niedawno otrzymały od samorządu Małopolski 72 oczyszczacze powietrza. Pracują już na oddziałach, w których przebywają najmłodszy pacjenci.

Pierwszych pięć urządzeń wicemarszałek Wojciech Kozak przekazał szpitalowi im. Jana Pawła II. – *Wcześniej kupiliśmy oczyszczacze dla przedszkoli, żłobków i klubów dziecięcych w całym województwie. Teraz z identycznego sprzętu będą korzystać mali pacjenci. Dzięki temu szybciej wrócą do zdrowia* – mówi.

Smog to jeden z naszych głównych problemów, ale Małopolska jest krajowym liderem w walce z zanieczyszczeniem powietrza. Antysmogowe prawo uchwalone przez sejmik, europejskie normy dotyczące jakości paliwa do ogrzewania domów, likwidacja starych pieców na ogromną skalę, miliony złotych na termomodernizację budynków, ekologiczny transport i wreszcie proekologiczna edukacja – to wszystko w ciągu najbliższych lat przyniesie efekty.

Nasze inicjatywy zostały zauważone m.in. przez Najwyższą Izbę Kontroli. Doceniła ona zwłaszcza „Program ochrony powietrza dla Województwa Małopolskiego”, który trafnie opisuje źródła problemu i zakłada konkretne działania naprawcze. Małopolska uchwała antysmogowa zainspirowała też inne samorządy wojewódzkie w kraju. One również zaczęły przyjmować podobne rozwiązania prawne na swoim terenie. W raporcie NIK zwrócono ponadto uwagę na deter-

2023

W tym roku w Małopolsce nie będzie już starych kotłów węglowych

Leszek Zegzda na jednym z Małopolskich Pikników Wolności

Małopolska. Moja Wolność, czyli nowoczesny patriotyzm

Przez cały rok samorząd Małopolski zaprasza do radosnego świętowania setnej rocznicy odzyskania niepodległości. – *Z instytucjami kultury i organizacjami pozarządowymi przygotowaliśmy wiele wydarzeń. Akcja „Małopolska. Moja Wolność” to rodzinne pikniki, koncerty, wystawy, publikacje i projekty edukacyjne* – wylicza Leszek Zegzda z Zarządu Województwa Małopolskiego. W sezonie letnim odbywały się Małopolskie Pikniki Wol-

ności. Propagowaliśmy podczas nich ideę nowoczesnego patriotyzmu, którego przejawami są m.in. troska o czyste powietrze, wspieranie talentów, szacunek wobec tradycji czy wrażliwość na niepełnosprawność.

19 października, niemal dokładnie w 125. rocznicę otwarcia Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, na jego Dużej Scenie odbędzie się galowy Koncert Wolności – zwieńczenie całej akcji.

Wicemarszałek Wojciech Kozak w Szpitalu im. Jana Pawła II

minację Małopolski w zdobywaniu unijnych funduszy na poprawę jakości powietrza. Na realizację projektu LIFE wywalczyliśmy 42 mln zł, natomiast w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego zarezerwowano na ten cel aż 420 mln euro (1,8 mld zł).

Podjęta także została szeroka akcja edukacyjna. W poszczególnych gmi-

nach Małopolski zatrudniono tzw. ekodoradców. Właśnie mija drugi rok ich pracy. Zorganizowali w tym czasie blisko 3 tys. spotkań, w których wzięło udział 200 tys. osób. Przeprowadzili także badania termowizyjne w 2285 budynkach oraz przygotowali 223 wnioski o dofinansowanie proekologicznych projektów o łącznej wartości ponad 470 mln zł.

Dbamy o bezpieczeństwo w górach i nad wodą

Zarząd Województwa Małopolskiego przekazał piętnastu jednostkom ratownictwa górskiego i wodnego pół miliona złotych na zakup sprzętu. Na spotkaniu w Krynicy Źdroju umowy na dofinansowanie wrocławskim wicemarszałek Stanisław Sorys i przewodnicząca Sejmiku Województwa Małopolskiego Urszula Nowogórska.

W ciągu kilku ostatnich lat ratownicy otrzymali już ponad 3 mln zł. – *To dobrze zainwestowane pieniądze.*

Dzięki nim wszyscy będziemy się czuć o wiele bezpieczniej podczas wycieczki w górach i nad wodą – mówi Urszula Nowogórska.

Po 100 tys. zł dostaną grupy krynicka i podhalańska Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, a po 30 tys. zł – beskidzka i jurajska. 50 tys. zł trafi do Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, a pozostałe 190 tys. zł do ratowników wodnych.

Urszula Nowogórska podkreśla znaczenie pracy ratowników

Małopolska FOTOKRONIKA

Nasz region świetnie wykorzystuje 3 mld euro unijnych środków – zapewnili podczas konferencji prasowej marszałek Jacek Krupa i wicemarszałek Stanisław Sorys, dementując nieprawdziwe informacje.

24 września odbyła się 53. sesja Sejmiku Województwa Małopolskiego. Radni omawiali m.in. sytuację społeczno-gospodarczą województwa i nowe kierunki kształcenia zawodowego.

Dzięki pieniądзом z programu „Małopolskie boiska” przy Zespole Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Skawinie powstał wspaniały obiekt sportowy. W całym regionie podobnych szkolnych boisk jest już 500.

Wicemarszałek Wojciech Kozak uczestniczył w otwarciu Małopolskiego Centrum Macierzyństwa i Medycyny Kobiet w Szpitalu im. Rydygiera w Krakowie, które otrzymało 12 mln zł unijnej dotacji.

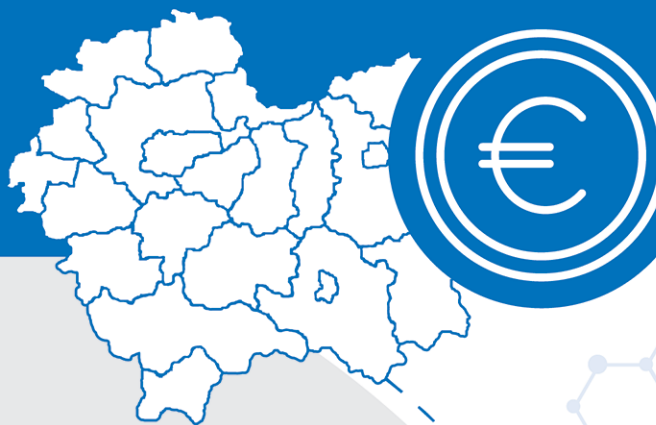
W Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie czytelnicy mogą korzystać z pierwszego w Małopolsce całodobowego książkomatu. To jeden ze zwycięskich projektów Budżetu Obywatelskiego.

Na deser coś dla ciała, czyli migawka z Małopolskiego Festiwalu Smaku, którego finał odbył się w Skawinie. Marszałkowi Jackowi Krupie pomagał w gotowaniu znany mistrz kuchni Andrzej Polan.

Małopolska

unijne fundusze

Zrealizowano

119 konkursów na łączną kwotę ponad 9 mld zł
222 pozakonkursowe nabory – ponad 3,5 mld zł
2500 podpisanych umów

Turystyka

41 instytucji kultury korzysta z pomocy finansowej
12 już skorzystało
517 km nowych lub odnowionych szlaków turystycznych
193 km nowych lub odnowionych tras rowerowych
176 obiektów turystycznych i rekreacyjnych korzysta z dofinansowania
77 zabytków z unijnymi dotacjami
3 760 000 osób odwiedza rocznie małopolskie atrakcje turystyczne, wspierane przez fundusze unijne

Ochrona środowiska i służby ratunkowe

28 500 nowych lub zmodernizowanych kotłów grzewczych, co pozwoli ograniczyć smog
500 km nowych i zmodernizowanych sieci wodno-kanalizacyjnych
417 budynków użyteczności publicznej przechodzi modernizację energetyczną
102 jednostki ratownicze otrzymały nowy sprzęt
44 nowe wozy strażackie

Transport

275 km nowych i zmodernizowanych dróg
178 nowych parkingów park&ride oraz bike&ride
42 zintegrowane węzły przesiadkowe
4833 miejsca postojowe dla aut
1991 stanowisk dla rowerów
370 nowych autobusów komunikacji miejskiej
13 nowych pociągów

Polityka społeczna

124 500 Małopolan skorzystało ze wsparcia
19 500 było w wieku ponad 54 lat
8 500 to niepełnosprawni
58 proc. stanowiły kobiety
33 000 osób bezrobotnych i biernych zawodowo skorzystało ze wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego
6 000 osób dostało pieniądze na rozpoczęcie działalności gospodarczej
8 000 osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym uzyskało pomoc
1300 nowych miejsc w żłobkach
17 000 mieszkańców skorzystało z badań profilaktycznych
31 000 uczniów szkół objęto dodatkowymi zajęciami
1600 najzdolniejszych uczniów otrzymało stypendia

Przedsiębiorczość

1018 małych i średnich przedsiębiorstw otrzymało wsparcie finansowe
2100 firm wciąż z korzysta z pomocy
74 przedsiębiorstwa uzyskały dofinansowanie na prace badawczo-rozwojowe
133 małe i średnie firmy współpracują z ośrodkami badawczymi
54 podejmuje taką współpracę
7267 nowych kontaktów biznesowych
9328 kolejnych jest finalizowanych
137 hektarów nowych terenów inwestycyjnych

3 mld euro

(prawie 13 mld zł)

Regionalny Program Operacyjny
Województwa Małopolskiego
na lata 2014-2020

57%

Tyle funduszy UE
dla Małopolski wykorzystano
do końca sierpnia 2018 r.

767

mln zł

Na innowacje, programy badawczo-rozwojowe i wsparcie dla firm oraz uczelni

647

mln zł

Na odnawialne źródła energii, walkę ze smogiem i ekologiczny transport

549

mln zł

Na promocję małopolskiej przedsiębiorczości

622

mln zł

Na drogi, kolej i rozwój transportu

Zostało do wydania

5,3

mld zł

501

mln zł

Na tworzenie nowych miejsc pracy

Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Krakowie

ul. Wielicka 72b, 30-552 Kraków
czynny w poniedziałki w godz. 8-18,
wtorek-piątek w godz. 8-16

Infolinia 12 616 0 616

www.rpo.malopolska.pl

MAŁOPOLSKA ZDROWA Z NATURY

Uzdrowiska, wody mineralne i źródlane, wody lecznicze i termalne, sanatoria, naturalne kosmetyki – to wszystko znajdziemy w naszym regionie

Szczegółowe informacje: www.malopolska.pl/krainawod

3

Co trzecia woda butelkowana sprzedawana w polskich sklepach pochodzi z Małopolski

30

Tyle procent wszystkich źródeł wód leczniczych w kraju znajduje się w Małopolsce

Najwięcej basenów z wodami termalnymi urządzono w Małopolsce

CHOCHOŁOWSKIE TERMNY

30 basenów o łącznej powierzchni 3 tys. m kw.
www.chocholowskietermy.pl

GORĄCY POTOK, SZAFLARY

22 baseny o łącznej powierzchni 2 tys. m kw.
www.goracypotok.pl

TERMA BANIA, BIAŁKA TATRZAŃSKA

18 basenów o łącznej powierzchni ponad 2 tys. m kw.
www.termabania.pl

TERMNY BUKOVINA, BUKOWINA TATRZAŃSKA

20 basenów o łącznej powierzchni prawie 2 tys. m kw.
www.termabukowina.pl

AQUA PARK ZAKOPANE

4 baseny o łącznej powierzchni ponad 1300 m kw.
www.aquapark.zakopane.pl

TERMNY SZAFLARY

5 basenów o łącznej powierzchni 970 m kw.
www.termyszaflary.com

SWOSZOWICE
www.uzdrowisko.krakow.pl

KOPALNIA SOLI WIELICZKA
uzdrowisko.kopalnia.pl

RABKA ZDRÓJ
www.uzdrowisko-rabka.pl

SZCZAWNICA
www.uzdrowiskoszczawnica.pl

KRYNICA ZDRÓJ
www.uzdrowisko-krynica-zegiestow.pl

PIWNICZNA ZDRÓJ
www.sanatoriumlimba.pl

WYSOWA
www.uzdrowisko-wysowa.pl

MUSZYNA
www.muszyna.pl

ŻEGIESTÓW
www.wiktor.cechini.pl

TEŻNIE SOLANKOWE

Wdychanie naturalnego aerozolu wód mineralnych z dużą ilością jonów sodowych pomaga w oczyszczeniu płuc i leczeniu chorób dróg oddechowych. Aby osiągnąć efekty, w pobliżu teźni należy przebywać minimum 30 minut, najlepiej w słoneczną i wietrzną pogodę.

- Rabka Zdrój – Park Zdrojowy
- Wieliczka – Park Kingi przy Kopalni Soli Wieliczka

Naturalne wody mineralne i źródlane rozlewane w Małopolsce

Cechini Muszyna

Wysoka zawartość magnezu i wapnia, niska zawartość sodu. Wpływa korzystnie na przemianę materii, wspomaga układ sercowy, nerwowy i mięśniowy.

Krynica

Wysoka zawartość magnezu i wapnia. Wzmacnia układ kostny, zapobiega osteoporozie, wpływa na prawidłową krzepliwość krwi, uszczelnia naczynia krwionośne. Łagodzi stany stresowe i nadmierną pobudliwość. Dzięki zawartości naturalnego gazu jest łatwo przyswajalna.

Muszynianka

Zawiera zestaw minerałów, które zaspokajają zapotrzebowanie na dzienną dawkę magnezu, wapnia i potasu. Składniki wody wpływają m.in. na układ immunologiczny, nerwowo-mięśniowy, przemianę materii, utrzymanie prawidłowej pracy serca i ciśnienie krwi.

Piwniczanka

Jej składniki poprawiają metabolizm, wpływają na prawidłowe czynności serca i układu mięśniowego, przeciwdziałają skutkom stresu, zmniejszają napięcie nerwowe, wspomagają proces odkwaszania organizmu.

Skarb Życia Muszyna

Ze względu na wysoką zawartość wodorowęglanów, wapnia i magnezu jest doskonała do codziennego uzupełniania tych składników w organizmie.

Wysowianka z jodem

Poprawia metabolizm. Jod zawarty w wodzie przyczynia się do prawidłowego funkcjonowania organizmu.

Małopolanka

Zapewnia utrzymanie odpowiedniego nawodnienia. Posiada dużą ilość wapnia, który jest podstawowym budulcem kości. Ze względu na niską zawartość sodu polecana osobom z nadciśnieniem tętniczym. Rekomendowana dla osób starszych, pracujących wiele godzin przy biurku, mało aktywnych.

Rabka Zdrój

Ze względu na niską zawartość sodu polecana dla niemowląt i małych dzieci, kobiet w ciąży i karmiących oraz osób starszych. Zawiera dużą ilość wapnia, który dobrze wpływa na układ kostny.

Wysowianka Zdrój

Można ją pić w dowolnej ilości, gdyż nie wyplukuje z organizmu składników mineralnych.

Zakopiańska

Ma korzystną proporcję wapnia i magnezu. Woda do picia na co dzień. Zalecana dla niemowląt i małych dzieci oraz osób starszych.

Gorczańska Krynica

Ma właściwości oczyszczające organizm. Ze względu na niską zawartość sodu polecana dla niemowląt, dzieci, kobiet w ciąży i osób starszych.